

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे
परीक्षा : एप्रिल / मे – २०२४
प्रथम वर्ष
सत्र – १

विषय:- आधुनिक भारत – भारताचा स्वातंत्र्यलढा (HCG-101)

दिनांक: ०३/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन) (४०)
१. इस्ट इंडिया कंपनीचा कारभार आधुनिक भारताला काही बाबतीत फायद्याचा तर काही बाबतीत तोट्याचा ठरला स्पष्ट करा.
  २. १८५७ च्या उठावाच्या विविध कारणांची चर्चा करा.
  ३. राष्ट्रसभेच्या निर्मितीची कारणे सविस्तर सांगा.
  ४. भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यातील लो. टिळकांच्या योगदानाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)
१. १८५७ च्या उठावाचे परिणाम स्पष्ट करा.
  २. एकोणिसाव्या शतकातील सामाजिक सुधारणा चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
  ३. दादाभाई नौरोजी यांच्या कार्याचा आढावा घ्या.
  ४. भारतीय स्वातंत्र्याविषयीच्या विविध योजनांची माहिती लिहा.
  ५. आझाद हिंद सेनेचे कार्य सांगून तिचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (३०)
१. १८५७ च्या उठावाचे स्वरूप
  २. महात्मा गांधी
  ३. भारतीय सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ
  ४. राष्ट्रीय शिक्षण आणि स्वदेशी

Translation in English

Sub: Modern India – India's Struggle for Freedom (HCG-101)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Explain how the administration of the East India Company was beneficial in some respects and disadvantageous in some respects for modern India.
2. Discuss the various causes of the uprising of 1857.
3. Explain in detail the reasons for the formation of Indian National Congress.
4. Review LOK. Tilak's contribution in India's freedom struggle.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Explain the results of the uprising of 1857.
2. Explain the nature of social reform movement in the nineteenth century.
3. Review the work of Dadabhai Naoroji.
4. Write information about various schemes about Indian independence.
5. State the function of Azad Hind Sena and explain its importance.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Nature of the Revolt of 1857
  2. Mahatma Gandhi
  3. Indian Armed Revolutionary Movement.
  4. National Education and Swadeshi
-